

Konto księgowo

Operacja gospodarcza

Każde udokumentowane i podlegające ewidencji księgowej zdarzenie gospodarcze, które wywiera wpływ na aktywa, pasywa, przychody lub koszty jednostki gospodarczej.

Przykłady

- zakup materiałów
- otrzymanie przelewu z banku z tytułu zaciągniętego kredytu
- spłacenie zobowiązania
- otrzymanie zapłaty od kontrahenta
- przekazanie wyrobów gotowych z produkcji na magazyn

Operacja gospodarcza

Każde udokumentowane i podlegające ewidencji księgowej zdarzenie gospodarcze, które wywiera wpływ na aktywa, pasywa, przychody lub koszty jednostki gospodarczej.

Przykłady zdarzeń, które nie są operacjami gospodarczymi

- otrzymanie zamówienia od klienta
- podpisanie z pracownikiem umowy o pracę
- złożenie zamówienia na dostawę materiałów

Konto księgowe

To specyficzne dla rachunkowości urządzenie ewidencyjne służące do bieżącego ujmowania operacji gospodarczych w wyrażeniu pieniężnym.

Elementy konta księgowego

- **nazwa konta**, która dostosowana jest do istoty ewidencjonowanych na nim składników, kategorii lub zjawisk gospodarczych
- **symbol cyfrowy** (numer konta) ułatwiający identyfikację konta i jego przynależność do określonego merytorycznie zespołu (grupy) kont, jest unikatowy
- **strony konta:**
 - lewa zwana Winien (Wn) lub Debet (Dt)
 - prawa zwana Ma (Ma) lub Credit (Ct)

010		
Dt	Środki trwałe	Ct

Założenie konta

Polega na wpisaniu jego nazwy i symbolu nadanego mu w planie (wykazie) kont.

Otwarcie konta

Może nastąpić przez:

- wpisanie stanu (saldo) początkowego z bilansu otwarcia, jeżeli składnik bilansu reprezentowany przez dane konto wystąpił w bilansie otwarcia (dotyczy tylko kont bilansowych)
- zaksięgowanie pierwszej operacji gospodarczej dotyczącej danego konta jeżeli reprezentuje ono składnik bilansu, który nie wystąpił w bilansie otwarcia lub jeżeli konto służy do ujęcia innych kategorii lub zjawisk gospodarczych (np.: przychodów i kosztów).

Rachunkowość – Konto księgowo

W zależności od rodzaju (charakteru) konta, stan początkowy (saldo początkowe Sp) nanosimy po stronie Dt lub Ct:

010		202	
Dt	Środki trwałe	Ct	
Sp 200.000			Sp 10.000

Rachunkowość – Konto księgowe

W zależności
początkowo

Dt
Spz

AKTYWA			PASYWA	
	Symbol pozycji	Opis	Symbol pozycji	Opis
	A	Aktywa trwałe	A	Kapitał (fundusz) własny
	I	Wartości niematerialne i prawne	I	Kapitał (fundusz) podstawowy
	1	Koszty zakończonych prac rozwojowych	II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy
	2	Wartość firmy	III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)
	3	Inne wartości niematerialne i prawne	IV	Kapitał (fundusz) zapasowy
	II	Rzeczowe aktywa trwałe	V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
	1	Środki trwałe	VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
	2	Środki trwałe w budowie	VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych
	III	Należności długoterminowe	VIII	Zysk (strata) netto
	IV	Inwestycje długoterminowe	IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego
	V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania
	B	Aktywa obrotowe	I	Rezerwy na zobowiązania
	I	Zapasy	II	Zobowiązania długoterminowe
	1	Materiały	III	Zobowiązania krótkoterminowe
	2	Półprodukty i produkty w toku	IV	Rozliczenia międzyokresowe
	3	Produkty gotowe	C	PASYWA RAZEM
	4	Towary		
	II	Należności krótkoterminowe		
	III	Inwestycje krótkoterminowe		
	1	Krótkoterminowe aktywa finansowe		
	2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		
	IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
	▶ C	Aktywa Razem		

Rachunkowość – Konto księgowo

Operacje gospodarcze powodujące zmiany stanu konta ujmuje się (**księguje się**) w ciągu okresu sprawozdawczego w zależności od rodzaju konta i rodzaju operacji, albo po stronie Dt (Wn) albo po stronie Ct (Ma).

Operacje gospodarcze zaksięgowane po stronie debet to **obroty debetowe**, a po stronie credit to **obroty kredytowe**.

W ewidencji księgowej stosuje się **zasadę (regułę) podwójnego zapisu**, zgodnie z którą każda operacja gospodarcza musi być ujęta:

- na co najmniej dwóch kontach (podwójny zapis)
- po przeciwnych stronach (dwustronny zapis)
- w identycznej wysokości na obu stronach (jednakowy zapis, $Wn = Ma$)

Relacje między kontami księgowymi nazywa się **korespondencją kont**.

Zamknięcie konta księgowego

Polega na:

- podsumowaniu obu stron konta (oddzielnie)
- ustaleniu różnicy pomiędzy sumami stron i zapisaniu jej po stronie wykazującej mniejszą sumę, dzięki czemu kwoty po obu stronach stają się równe
- dwukrotnym podkreśleniu zrównoważonych obrotów

Ustalona w trakcie zamknięcia konta różnica między obrotami obu stron wyraża stan konta na koniec okresu i nazywa się **saldem (stanem) końcowym (Sk)**.

Saldo końcowe może być:

- **debetowe**, gdy większa jest suma obrotów strony Dt (Wn), ale zapisujemy na koncie po stronie przeciwnej (Ct) dla zrównoważenia konta
- **kredytowe**, gdy większe jest suma obrotów Ct (Ma)
- **zerowe** (saldo nie występuje), gdy sumy obrotów stron są sobie równe

Plan kont

Plan kont

Usystematyzowany wykaz kont (wg nazw i symboli) przeznaczonych do zgodnego z zasadami ewidencji księgowej ujmowania operacji gospodarczych z jednoczesnym uwzględnieniem specyficznych cech działalności danej jednostki gospodarczej oraz potrzeb informacyjnych odbiorców zewnętrznych i wewnętrznych.

Rodzaje kont księgowych i zasady ich funkcjonowania

- Konta **bilansowe**
- Konta **niebilansowe**
 - Konta wynikowe
 - Konta bezwynikowe zwane rozliczeniowymi
- Konta **pozabilansowe**

Konta bilansowe

Reprezentują składniki bilansu (aktywa i pasywa). Ich zadaniem jest ustalenie na dany moment stanu (pozostałości) określonego składnika aktywów i pasywów.

Wyróżniamy konta bilansowe:

- **aktywne** – reprezentujące aktywa bilansu
- **pasywne** – reprezentujące pasywa bilansu
- **aktywno – pasywne**, które mogą reprezentować aktywa i pasywa

Rachunkowość – Plan kont - konta bilansowe

Konta bilansowe

BILANS			
AKTYWA		PASYWA	
Dt Konta aktywne Ct		Dt Konta pasywne Ct	
Sp +	-	-	Sp (saldo pocz.) +
(zwiększenie)	(zmniejszenie)	(zmniejszenie)	(zwiększenie)
Sk (saldo debetowe)		Sk (saldo kredytowe)	
Dt Konta aktywno-pasywne Ct			
Sp		Sp	
+		-	
-		+	
Sk		Sk	

Przykłady:

- konto kasa, towary
- konto rozrachunków z dostawcami (konto zobowiązań)
- konto rozrachunków z pracownikami, rozrachunków z tytułu VAT

Konta niebilansowe

Obrazują w jaki sposób przebiega w danym okresie działalność jednostki i jakie dała ona **wyniki finansowe**.

W związku z tym, że przebieg działalności jest rejestrowany i kontrolowany za określone przedziały czasu:

- konta te wykazują wyłącznie dane dotyczące przebiegu określonego rodzaju działalności w ciągu okresu sprawozdawczego i nie mogą wykazywać salda na początek i koniec okresu sprawozdawczego
- konta te otwiera się z chwilą rozpoczęcia okresu, a zamyka na koniec okresu
- w następnym okresie konta te rozpoczynają swoje działanie od nowa

Rachunkowość – Plan kont - konta niebilansowe

- Wyróżniamy konta niebilansowe:
 - wynikowe
 - bezwynikowe zwane rozliczeniowymi

Konta wynikowe

Służą do rejestrowania wielkości wpływających na wynik finansowy:

- kosztów (i strat nadzwyczajnych)
- przychodów (i zysków nadzwyczajnych)
- wyniku finansowego

- Od września 2015 r. zyski i straty nadzwyczajne są wykazywane jedynie w bankach, zakładach ubezpieczeń, zakładach reasekuracji oraz spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. W innych jednostkach "zdarzenia losowe" zalicza się do pozostałych kosztów i przychodów operacyjnych.

Zasady funkcjonowania kont wynikowych

KOSZTY		PRZYCHODY	
Dt	Straty nadzwyczajne	Ct	
Dt		Zyski nadzwyczajne	Ct
+ (zwiększenie)	- (zmniejszenie)	- (zmniejszenie)	+ (zwiększenie)
	Okresowe przebieganie	Okresowe przebieganie	

WYNIK FINANSOWY	
Przebieganie	Przebieganie
→ koszty	przychody ←
→ straty nadzwycz.	zyski nadzwycz. ←
Sk	
Zysk	Strata
	Lub
Saldo kredytowe	Saldo debetowe

Przykłady

- naliczenie wynagrodzenia dla pracownika
- sprzedaż towaru (faktura sprzedaży)

Konta bezwynikowe zwane rozliczeniowymi

Nie wpływają na wynik finansowy, służą do okresowego rozliczania określonych procesów gospodarczych np.:

rozliczenie zakupów (przykład!), rozliczenie wynagrodzeń (przykład!),
rozliczenie kosztów działalności, rozliczenie nadwyżek, niedoborów i szkód.

Konta rozliczeniowe	
ZAKSIĘGOWANIE Kwoty do rozliczenia	WYKSIĘGOWANIE Rozliczonej kwoty
Lub	
WYKSIĘGOWANIE Rozliczonej kwoty	ZAKSIĘGOWANIE Kwoty do rozliczenia

Konta pozabilansowe

Dane zawarte na tych kontach nie są ujmowane ani w bilansie ani w rachunku zysków i strat i stanowią tylko dodatkowe źródło informacji w zakresie wybranych składników bilansu lub rachunku zysków i strat.

Przedmiotem ewidencji na tych kontach mogą być:

- własne środki trwałe (wg wartość początkowej) przeznaczone do likwidacji
- obce składniki aktywów trwałych i obrotowych znajdujące się w jednostce w użytkowaniu, przechowaniu, przyjęte do przerobu (półfabrykaty konto 390) lub powierzone jej w komis
- przedmioty trwałego użytku o niskiej jednostkowej wartości początkowej nie zaliczone do środków trwałych

Konta pozabilansowe

Na kontach tych nie stosuje się zasady podwójnego zapisu lecz tylko zapis jednostronny.

Konto pozabilansowe	
ZAKSIĘGOWANIE *	WYKSIĘGOWANIE *
	Lub
WYKSIĘGOWANIE *	ZAKSIĘGOWANIE *

* zapisy bez korespondencji (zapis jednostronny)